

Postprint version : 1.0

This is a Nivel certified Post Print, more info at nivel.nl

Panel Samen Leven laat mensen met een verstandelijke beperking aan het woord

Ellen Zonneveld^a, Hennie Boeije^b

^a Onderzoeker participatie van mensen met een verstandelijke beperking en kwaliteit van leven van naasten bij het Nivel.

^b voormalig programmaleider bij het Nivel en thans expert-onderzoeker bij Vilans

Er wordt veel gesproken over mensen met een verstandelijke beperking, maar wat vinden ze zelf van allerlei onderwerpen die hen aangaan, zoals wonen, vervoer, sociale participatie, digitalisering en zorg? Een manier om mensen met een verstandelijke beperking een stem te geven, is door hun situatie en ervaringen regelmatig te onderzoeken en hierover te rapporteren. Het Nivel heeft daartoe in 2006 een landelijk panel opgezet met mensen met een lichte en matige verstandelijke beperking en hun naasten, het Panel Samen Leven (PSL). Vanaf nu zullen we in deze column elk kwartaal verslag doen van een onderwerp, vanuit de ervaringen van mensen met een verstandelijke beperking zelf.

In deze eerste column geven we een korte introductie op het panel en hoe onze onderzoeksresultaten tot stand komen. Het panel maakt deel uit van de Monitor zorg en participatie en wordt gefinancierd door het ministerie van VWS en SZW. Voor deze monitor is een programmacommissie samengesteld. Omdat we met een panel werken, kunnen we de situatie van mensen met een beperking gedurende een langere tijd volgen en bestuderen of er sprake is van stabiliteit, daling of stijging van bijvoorbeeld sportdeelname of gebruik van online voorzieningen. Het doel van het panel is om mensen met een verstandelijke beperking zelf de gelegenheid te geven om over hun situatie, wensen en behoeften te vertellen. zo dragen we eraan bij dat hun ervaringen, visie en oplossingsrichtingen een weg vinden naar de beleidsontwikkeling door overheden, zorgverzekeraars, zorg- en belangenorganisaties. Dit kan hun maatschappelijke positie verstevigen. En dat is ook reden voor deelnemers om mee te doen: 'Want daarom doe ik mee, dat er hier iets verandert.'

Op dit moment zijn circa 350 mensen met een verstandelijke beperking lid van het Panel Samen Leven. Elke twee jaar nemen ze deel aan een interview over diverse onderwerpen die te maken hebben met participatie in de samenleving. Een getrainde interviewer bezoekt de deelnemer veelal thuis. Hiervoor werkt het Nivel samen met een extern bureau dat veel ervaring heeft met interviewen voor onderzoek. Het responspercentage is over de jaren heen 70 tot 85%. Onderstaande tabel geeft de achtergrondgegevens van de deelnemers in 2022 weer.

[Tabel 1]

Deelnemers worden verspreid over Nederland geworven en mogen meedoen met het panel zo lang zij willen. De werving gebeurt voornamelijk via instellingen die ondersteuning bieden aan mensen met een verstandelijke beperking in hun woonsituatie en via huisartsenpraktijken. Bij de samenstelling van het panel wordt rekening gehouden met geslacht, leeftijd en ernst van de beperking om het panel zo representatief mogelijk te maken. Aan de contactpersonen wordt gevraagd een inschatting te geven van de ernst van de beperking (licht of matig) en deze wordt met toestemming van de persoon zelf opgevraagd bij de aanmelding.

Als dank voor de deelname aan het onderzoek, ontvangen panelleden na het interview altijd een cadeautje; maar veel van hen ervaren het huisbezoek zélf als cadeautje. Daarnaast ontvangen panelleden jaarlijks een nieuwsbrief over het panel en uitkomsten van het onderzoek en een verjaardagskaart. Op die manier wordt, ook in jaren waarin geen interviews plaatsvinden, betrokkenheid met het panel behouden.

Op de Nivel webpagina (<https://www.nivel.nl/nivel-panel-samen-leven>) staat meer informatie over het panel, waaronder de wijze waarop we met de gegevens omgaan. Ook staat hier meer informatie voor organisaties die onderzoeksvragen hebben die met het panel beantwoord kunnen worden.

Correspondentieadres: e.zonneveld@nivel.nl

Tabellen

Tabel 1 Achtergrondgegevens van geïnterviewde panelleden met een verstandelijke beperking in 2022.

		n	%
Geslacht	Man	159	56
	Vrouw	126	44
Leeftijd (gemiddeld 52; SD=14)	17-39	63	22
	40-64	165	58
	65+	57	20
Ernst van de beperking	Licht	176	62
	Matig	98	34
	Onbekend	11	4
Woonsituatie	Zorginstelling	154	54
	Zelfstandig	61	22
	Kleinschalige woonvoorziening	42	15
	Bij iemand thuis	6	2
	Overig / Onbekend	22	8